

Financieel

10 maart 2017

De Telegraaf

'BLOEDBAD BIJ VOLGENDE RENTESTIJGING'**WILLEM OKKERSE**

'Bedrijven slechter gestut dan in VS'

Hij voorspelde tientallen bedrijfsfraudes correct. Ahold VS, Baan en Imtech kónden volgens de rekenmethode van bedrijfskundige Willem Okkerse alleen maar mislukken. Jaren negeerden accountants hem. Nu krijgt de Rotterdammer krediet. „Relevanter is dat we ontslagen voorkomen.”

FOTO FRANK DE RUITER

In de Rotterdamse Weena-toren ontvangt de 70-jarige Okkerse grote accountantsbureaus. Ook uit Azië en Zuid-Afrika. Ze testen zijn OK-score. Dankzij het rekenmodel, waarin hij 150 verbanden tussen bijvoorbeeld voorraadbeheer, jaarstukken,

de balans en verlies- en winstrekening samenbalt, ziet Okkerse snel 'rommelposten', onregelmatigheden. Verder testend laat de OK-score bij hem alarmbellen afgaan.

Zijn methode oogt simpel: bedrijven met een score van tien hebben drie jaar hersteltijd, ondernemingen die een score één krijgen, zijn het beleggen waard. Sinds 2000 rekende hij zo 7750 bedrijven door. Met 98% zekerheid vond hij, vooraf gemeld, wat later de rotte appels bleken.

Sceptis verdween pas toen Okkerse tijdens een 'blinde test' voor een kritisch accountantscongres alle probleemgevallen aanwees. Zoals technologiebedrijf Lernout en Hauspie, later onderwerp in het grootste bedrijfsfraudeproces ooit in België.

„Naar presentaties van bestuurders gaat Okkerse meestal niet; de cijfers spreken boekdelen voor hem”, typeert bedrijfseconoom Jeroen Siebelink zijn werkwijze. Hij beschreef met 'Beleggen met voorkennis' zojuist de eerste toegankelijke entree in Okkerse's methode voor de beleggersmarkt. „Het lijkt erop dat de OK-score een praktisch feilloos model is”, oordeelt Siebelink.

Beleggingsfondsen zoals van Het Effectenhuis, dat zijn methode gebruikt, zijn beter gaan presteren omdat de rotte appels vroeg worden gemeden, aldus partner Ron Boer.

„Voor het eerst is het mogelijk om met een aanzienlijk lager risico en minder spreiding een veel hoger rendement te realiseren”, stelt Harry Panjer, oud-voorzitter van de VBA, de beroepsvereniging van beleggingsprofessionals in Siebelinks boek. „Door tijdig miskeunen uit de portefeuille te verwijderen.”

Er blijft argwaan. Niemand krijgt uw rekenmethode tot in finesses te zien.

„Dat is niet zonder reden. Ik ben hier destijds niet bewust aan begonnen. Ik was bedrijfsadviseur in de logistiek en wilde alleen zien of aangeleverde cijfers hout sneden. Via de logistiek ging ik naar data, naar hun ict en naar bestuursrapportages. Voor mijn promotieonderzoek ontdekte ik dat wat ik telkens combineerde erg precies was. En voorspellend werkte, daar zit de maatschappelijke kracht. Maar als die methode in handen zou komen van hedgefondsen, die geld zetten op de neergang van bedrijven, dan zou ik aan het faillissement van veel ondernemingen bijdragen. Dat wilde ik niet. Ik ben daarom vlak voor mijn promotie gestopt, omdat je daar terecht je hele berekening moet tonen en die openbaar wordt. Nooit gepromoveerd, wel jammer.”

Waarom negeerden grote accountants uw methode afgelopen jaren?

„Allereerst ben ik geen opgeleide accountant. Het helpt ook niet dat ik hen op fouten wijs. Bedrijven zelf zitten ook niet altijd op je kritiek te wachten. In 2002 wees ik op een

rommelpost bij SBM Offshore. Dat leek van buitenaf weinig, maar het was €100 miljoen die ik in de jaarrekening miste. Dat bleken steekpenningen te zijn. Het bestuur wilde me niet ontvangen. SBM is later veroordeeld en moest miljoenen vergoeden. Voor alle bedrijven geldt dat ik ze liever vooraf help, ook voor de werkgelegenheid. Maar als ze niet luisteren, vind ik dat ik dat moet melden om beleggers te beschermen.”

Het helpt evenmin dat u uw kritiek nogal driest bracht.

„Het is mijn aard. De feiten waren soms zo duidelijk. Ik snapte niet dat professionals dat niet zagen. Maar het gaat erom dat de waarschuwing overkomt. Ik pak het nu anders aan.”

Bij Ahold en Enron en Imtech waren de boeken gecontroleerd door accountants. Waar zit het probleem bij accountants?

„Zij werken volgens regels die te beperkt zijn. Ze moeten kijken naar de verslagperiode, binnen twaalf maanden moeten de problemen zich tonen. Ik kijk twee tot drie jaar vooruit en met de achterliggende jaren over een veel langere periode naar verbanden. Dat zegt gewoon meer. Maar het verdienmodel van accountants ligt onder vuur. Ze mogen meer ondernemen en zoeken naar nieuwe wegen. Daarom snuffelen ze aan mijn methode.”

U ontdekte problemen bij Imtech eerder dan voormalig hoofdanalist Teun Teeuwisse van ABN Amro eind 2012. Teeuwisse werd geloofd, u kennelijk niet.

„Ik heb ervan geleerd. En ik gun het Teeuwisse overigens. Maar omdat ik mijn methode niet tot in detail kan tonen laat ik sinds drie jaar al mijn invoer door drie accountants controleren. Mijn werk is veel meer verifieerbaar geworden. De beleggingen met beste OK-score presteren 2,5 keer beter dan de S&P500. Ik snap het verzet ergens wel. Ik toon dat je met weinig risico toch ver boven gemiddeld rendement kunt verkrijgen. Terwijl elke belegger geleerd wordt: hoog rendement krijg je alleen als je veel risico aan gaat. Dat is aantoonbaar niet juist.”

U bent niet per se zuinig. Bij Ahold in de VS en Imtech hekelde u het zuinige beloningsbeleid.

„Als je dat inderdaad jaren doorzet, dan kan dat op termijn fraude uitlokken. Wat enkele maanden later bij Ahold in de Verenigde Staten maar al te waar bleek te zijn.”

Hoe staan Nederlandse bedrijven er in het algemeen voor?

„Gemiddeld slechter dan bijvoorbeeld Amerikaanse ondernemingen. Die zijn, anders dan velen denken, in doorsnee beter gefund dan Europese en Nederlandse. Ze hebben meer eigen vermogen. Amerikanen hebben de reputatie met veel meer schuld agressiever te werken. Dat is wat betreft het bedrijfsleven niet waar, dat zijn de tactieken van hedgefondsen.”

Welke gevolgen krijgt de stijgende rente?

„Ik voorzie in Nederland te zijner tijd een bloedbad. Helaas, omdat de banken meer kapitaal moeten aanhouden. Ze zullen nog minder krediet aan bedrijven verstrekken. Er zullen minder investeringen komen. Dat krijgt een enorm effect op de economie. ”

1946

Rotterdam

1970-1972

Nederlands Vervoerswetenschappelijk Instituut

1982-1989

Partner ITLC

1990

MBA Newport

1992-2000

Directeur Management Institute of Strategic Cooperation

1995-2002

Econometrie Univesiteit van Amsterdam

2003-heden

Oprichter/directeur OK-score Institute

